

Upamiętnienie śp. Biskupa Jana Mazura w Rodzinnym Płoskiem

Tegoroczna uroczystość odpustowa ku czci św. Jacka, patrona parafii w Płoskiem koło Zamościa, będzie miała szczególny charakter. W niedzielę 16 sierpnia nastąpi odsłonięcie tablic upamiętniających śp. biskupa Jana Mazura - który 100 lat temu urodził się w tej miejscowości. W latach 1968-1996 Biskup Jan Mazur sprawował funkcję Ordynariusza Diecezji Siedleckiej.

Uroczystości rozpoczną się o godz. 12:00 sumą odpustową, po której zostanie odsłonięta i poświęcona tablica na kościele parafialnym.

Następnie uczestnicy udadzą się do miejsca urodzenia biskupa, gdzie zostanie odsłonięta druga tablica. W domu rodzinnym biskupa mieści się obecnie Dom dla Osób Starszych - sto lat temu były to zabudowania folwarczne w Płoskiem.

Organizatorem uroczystości jest parafia rzymskokatolicka pw. Św. Jacka w Płoskiem. Fundacja Niepodległości wsparła działania parafian z Płoskiego, zmierzające do ufundowania tablic upamiętniających śp. biskupa Jana Mazura.

- Głęboko zapadła mi w pamięć wspaniała postawa Księdza Biskupa Jana Mazura, który wsparł młodzież Zespołu Szkół Rolniczych w Miętnej k. Garwolina, strajkującą na przełomie lat 1983-1984 w obronie prawa do obecności krzyży w szkole. Biskup siedlecki nie tylko bardzo rozsądnie prowadził wtedy negocjacje z ówczesnymi komunistycznymi władzami na najwyższym szczeblu, nie tylko głosił katechezy dla uczniów, ale także w geście solidarności ze strajkującą młodzieżą podjął do czasu rozwiązania konfliktu post o chlebie i wodzie. Swoją postawą zyskał wielki szacunek młodych. Protesty polskiej młodzieży w obronie krzyża odbiły się głośnie echem w całym świecie - mówi Przemysław Omieczynski, prezes zarządu Fundacji Niepodległości.

ŻYCIORYS BISKUPA JANA MAZURA

Okres lubelski

Jan Mazur urodził się 5 czerwca 1920 r. w Płoskiem, w powiecie zamojskim (należącym wtedy do parafii Wielącza). W latach 1927-1935 pobierał naukę w siedmioklasowej szkole podstawowej w Zarudziu (klasy I-III), w Złójcu (klasy IV-VI) oraz Sitańcu (klasa VII). Gimnazjum i Liceum im. Hetmana Jana Zamoyskiego w Zamościu kontynuował w latach 1935-1939. Nauka przerwana została wybuchem II wojny światowej i dlatego egzamin maturalny zdawał dopiero w 1942 r. w Zamościu na tajnych kompletach. Były to lata okupacji hitlerowskiej, szczególnie srogiej na Zamojszczyźnie oraz czas ukrywania się przed wywózką na roboty do Niemiec.

Po ukończeniu szkoły średniej w Zamościu, jesienią 1944 r. wstąpił do Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Lubelskiej, które wówczas mieściło się w Krężnicy Jarej, koło Lublina.

Po święceniach kapłańskich, które przyjął 26 czerwca 1949 r. w Lublinie, pełnił zadania wikariusza w parafii Bychawa. W roku 1952 rozpoczął studia z teologii dogmatycznej w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim. Doktorat, na podstawie rozprawy "Nauka św. Tomasza o udziale człowieka w rządach Opatrzności Bożej", obronił 18 czerwca 1956 r. Już rok wcześniej został włączony do grona wykładowców Lubelskiego Seminarium Duchownego. Prowadził tam lektorat z łaciny, a od 1957 r. także wykłady z teologii pastoralnej. Równocześnie gorliwie pracował w Wydziale Duszpasterskim Kurii Lubelskiej. W 1959 r. otrzymał godność kanonika gremialnego Kapituły Katedralnej Lubelskiej.

Lubelskiej (tytułarnym biskupem włoskiego Bladio). Jako zawołanie biskupie przyjął słowa Niepokalanej Dziewicy Maryi, Magnificat anima mea Dominum. Sakrę biskupią przyjął w katedrze lubelskiej, 6 sierpnia 1961 r. Głównym konsekratorem był biskup lubelski Piotr Kałwa, a współkonsekratorami biskup częstochowski Zdzisław Goliński i biskup olsztyński Tomasz Wilczyński.

Z wielką gorliwością podjął posługę pasterską w diecezji, pełniąc nadal wcześniejsze zadania w Kurii i w Seminarium Duchownym. Dnia 6 czerwca 1965 r. został zastępcą przewodniczącego Wydziału Duszpasterstwa, a od 23 września 1967 r. przewodniczącym. Już wcześniej, bo od 9 września 1965 r. był równocześnie oficjałem Sądu Biskupiego. Pełnił też funkcję przewodniczącego Rady Budowy i Odbudowy Obiektów Sakralnych oraz urząd wikariusza generalnego Diecezji Lubelskiej. Dużo czasu poświęcał organizowaniu nauczania katechetycznego. Został też wybrany przez księży prezesem Związku Kapłanów Diecezji Lubelskiej „Unitas”.

Brał udział w obradach Soboru Watykańskiego II. W roku 1965, na miejsce zmarłego biskupa Strąkowskiego, został wybrany na przewodniczącego Konsulty ds. duszpasterstwa trzeźwości, przekształconej z czasem w Komisję Episkopatu Polski ds. Trzeźwości.

Okres siedlecki

Dnia 24 października 1968 r. został mianowany przez Ojca św. Pawła VI ordynariuszem Diecezji Siedleckiej czyli Podlaskiej, po zmarłym biskupie Ignacym Świrskim. Tego samego dnia objął kanonicznie powierzoną diecezję, a uroczysty ingres do katedry siedleckiej miał miejsce 17 listopada 1968 r. Już w marcu następnego roku odbył pierwszą wizytę ad limina Apostolorum w Rzymie.

Od początku pasterzowania w diecezji siedleckiej, biskupa Jana Mazura, wspomagał biskup pomocniczy Wacław Skomorucha (+2001). W 1989 r. został mianowany drugi biskup pomocniczy, w osobie ks. Alojzego Orszulika, który pełnił swe zadania do 1992 r., do czasu objęcia posługi biskupa łowickiego. W 1993 r., na drugiego biskupa pomocniczego został konsekrowany ks. Henryk Tomasik.

Biskup Jan Mazur w całym okresie swojej posługi kładł wielki nacisk na rozwój duszpasterstwa w diecezji. Poza wizytacjami kanonicznymi, często wyjeżdżał na różne uroczystości do parafii. Organizował i przewodził wielu akcjom duszpasterskim, znany był z głoszenia płomiennych homilii. Był także nieraz zapraszany do przewodniczenia w uroczystościach lub wygłoszenia kazania poza własną diecezją.

Biskup Jan Mazur był zawsze tam, gdzie działo się coś ważnego, potrafił z każdym rozmawiać, osiągać kompromis nawet w dialogu z władzami komunistycznymi. Był solą w oku SB, przez którą został zakwalifikowany do grupy tzw. twardych biskupów; nie dało się go niczym złamać ani zastraszyć. Przykładem była znana w całym świecie obrona krzyży w szkole w Miętnej k/Garwolina (na przełomie lat 1983-1984), kiedy to bardzo zdecydowanie opowiedział się za protestującą młodzieżą. W tutejszym Zespole Szkół Rolniczych dyrektor, wbrew stanowisku nauczycieli i samorządu uczniowskiego, polecił usunąć krzyże. W odpowiedzi młodzież podjęła zdecydowany protest przeciwko bezprawnemu działaniu dyrekcji. Od 19 grudnia 1983 r. po apelu uczniowie nie rozchodzili się do sal, trwając w milczeniu bądź śpiewając pieśni religijne. Żądali powrotu krzyży do sal lekcyjnych. Młodzież wspierała modlitwą i słowem miejscowi kapłani oraz ordynariusz siedlecki ks. bp Jan Mazur, który na znak solidarności z uczniami podjął głodówkę o chlebie i wodzie, a także złożył ostry protest u władz oświatowych i centralnych. Opór spowodował cofnięcie zakazu dyrektora, ale przede wszystkim odbił się szerokim echem w świecie, dodając odwagi innym i inspirując ich do podobnych akcji w obronie wolności w wyznawaniu wiary.

Stosunkowo mało znana w Polsce jest akcja zorganizowana przez ks. bp. Jana Mazura, która miała na celu udaremnienie szczególnie perfidnego pomysłu władz komunistycznych. Chcąc utrudnić wiernym (kontakt@radiopodlasie.pl), prof. Jerzy Januszewski o budowie trasy szybkiego ruchu, która przecięłaby prostopadle aleję Najświętszej Maryi Panny. W ten sposób zupełnie zablokowałyby i uniemożliwiły np.

wejście pielgrzymek do sanktuarium. Zdecydowany protest, który poparły tysiące Polaków, udaremnił przewrotny zamiar.

Ogromną zasługą ks. bp. Jana Mazura było doprowadzenie do beatyfikacji Wincentego Lewoniuka i 12 towarzyszy, zwanych Męczennikami Pratulinińskimi. Zginęli za wiarę w roku 1874, zamordowani przez kozaków, broniąc świątyni i jedności z Kościołem rzymskokatolickim.

W 28-letnim okresie posługi biskupa Jana Mazura w diecezji siedleckiej (1968-1996) wybudowano 54 nowe kościoły, 110 kaplic oraz 144 plebanie i domy parafialne. Sanktuaria w Kodniu, Leśnej Podlaskiej i Parczewie otrzymały tytuły bazylik mniejszych. Ksiądz Biskup erygował 23 parafie. Do ówczesnego gmachu seminarium w Siedlcach dobudowano nowe skrzydło. Obecnie mieści się tu bursa dla chłopców, Muzeum Diecezjalne i Katolickie Radio Podlasie. W 1990 r. została pomyślnie ukończona budowa nowego gmachu Wyższego Seminarium Duchownego Diecezji Siedleckiej w Nowym Opolu pod Siedlcami.

Na uwagę zasługuje działalność biskupa Mazura na polu trzeźwości. Już w liście pasterskim skierowanym do diecezjan w dniu ingresu, pisał: „Praca nad trzeźwością dzieci, młodzieży i rodzin jest i będzie szczególnie droga memu sercu”. Był wieloletnim przewodniczącym Komisji Episkopatu ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi, współprzewodniczącym Zespołu ds. wychowania w trzeźwości i walki z alkoholizmem. Jest też autorem listów pasterskich, apeli zachęcających wiernych do abstynencji oraz protestów w tej dziedzinie, składanych wobec władz.

Za czasów pasterzowania biskupa Jana Mazura, w 1992 r., w ramach reorganizacji struktury Kościoła w Polsce, diecezja zmieniła nazwę siedleckiej czyli podlaskiej, na siedlecką i teren kilku dekanatów został włączony do diecezji drohiczyńskiej. Wymogło to także pewną reorganizację struktur wewnątrzdiecezjalnych.

Osiągnąwszy przewidziany prawem kanonicznym wiek, biskup Jan Mazur został przez Stolicę Apostolską zwolniony z urzędu biskupa diecezjalnego dnia 25.03.1996 r. Następcą został biskup Jan Nowak (+2002), a następnie biskup Zbigniew Kiernikowski, który swoją posługę w diecezji siedleckiej sprawował w latach 2002-2014. Od 2014 r. ordynariuszem diecezji siedleckiej jest ks. bp. Kazimierz Gurda.

Biskup Jan Mazur jako biskup senior w dalszym ciągu śpieszył z posługą, zawsze gotów był wspomagać swoich następców. Przez wiele miesięcy stan zdrowia coraz bardziej ograniczał jego aktywność zewnętrzną. Do ostatnich chwil życia wykazywał zainteresowanie i troskę o sprawy Kościoła. Zmarł w domu biskupim, w piątek, 26 września 2008 r., we wspomnienie Matki Bożej Leśniańskiej.

fotografie pochodzą z Archiwum Diecezjalnego w Siedlcach
źródło: Fundacja Niepodległości [ja]